

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 14 (3176) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Leningrád felmentésére irányulnak a szovjet támadások

Véresen összeomlott a Don szakaszán a bolsevisták pán célos és lovas támadása. Montgomery tovább folytatja erőfeszítéseit

Minden figyelem a keleti front harcaira irányul ezekben a hetekben. A magyar honvédezek és a német védő főparancsnoksága szinte egyöntetűen állapítja meg, hogy a mostani támadások úgy terjedelmüket, mint a bennük résztvevő kötelékek számát tekintve, az eddig megindított legnagyobb szovjet hadművelet mozdulatai. Minden jel arra mutat, hogy a szovjet hadvezetőség összes tartalékait bevetette az utolsó nagy támadásba. A foglyulejtett szovjet katonák között sok a fiatal 17—18 éves legény. A magyar arcvonalon pedig túlnyomóan szibériai eredetű csapatokat vetettek harcba. Megállapították azt is, hogy Távolveletről is sok csapatot szállítottak nyugatra a téli nagy offenzívához.

A magyar és német hadijelentések nyíltan és őszintén elismerik a szovjet támadások hevesességét és a tartalékok szüneti nem akaró bevetését. A különböző német és szövetséges támaszpontokon egész hadseregek örlődnek fel. A védelmi övezet, amely tulajdonképpen a szovjet erők felmorzsolására épült ki nagy mélységben, nagyszerűen megállja a helyét. Nem állásharc folyik a keleti arcvonalon, hanem rugalmas, mozgó harcmodorban folytatott védekezés. Ezt külön is kihangsúlyozza a honvédezők haradjelentése.

A harcok súlypontja Sztalingrádnál van. A szovjet térnyereség itt nehéz helyzetet teremtett a legelső védővonalban harcoló német csapatok számára. Ezek a csapatok a hideg és a nehéz utánpótlási viszonyokkal dacolva, elszántan harcolnak a tömegesen támadó szovjet erők ellen. Az arcvonal többi szakaszain is kemény harcok folynak, azonban a védelem tervszerű, a német és szövetséges hadvezetőség minden eshetőségre felkészült. Felkészült arra is, hogy a szovjet hadvezetőség utolsó erőfeszítése a kíméletlen anyag- és vérpazarlás jegyét viseli majd magán s ennek megfelelően az arcvonal is bizonyos hullámszerűen lesz kitéve.

Hogy mennyire az utolsó erőfeszítés jegyét viseli magán a szovjet támadás, azt a legújabb jelentések is igazolják. Ezek szerint egyes arcvonalszakaszokon a támadó hadmozdulatok teljesen megszűntek. Bár ebből még nem szabad lényeges változásokra következtetni, annyi bizonyos, hogy a nagy támadásnak meglesz a visszahatása szovjet oldalon. Különösen akkor, ha a német és szövetséges csapatoknak sikerül komolyabb veszteség nélkül elhárítani a nagy lökést. Politikai következményekre nem gondolunk, habár ilyenről is lehet szó.

A Szovjet vezetőit mindenesetre megdöbbenés okozta az a hír, hogy Kínában újabb 40 ezer csunkingi katona pártolt át a japánokhoz a nagy ázsiai gondolat kifejezett szolgálatára. A nem régen megkötött Tokio—Nanking-egyezmény biztos kihatással lesz a szovjet távolkeleti helyzetére is. Ha előzni akarnak, már akkor is lekéstek, ha most azonnal

visszafordulnak Távolvelet felé.

Egy másik hír is megdöbbenést okozhat a szovjet vezetőit. Svédország fokozza háborús készülődéseit. Hogy miért és ki, vagy kik és mi ellen, az ma még titok, de vonatkozásában érthető. Egy bizonyos. A mostani szovjet támadással és a brit-amerikai-szovjet viszonytalap kapcsolatban vannak. (pont.)

Timosenko vezeti az északi szovjet támadást

Bernből jelentik: (B. T.) A 8. brit hadsereg főhadiszállásáról érkezett hírek szerint a brit csapatok folytatják erőfeszítéseket Sedata és Birtala vidékén. A brit csapatok hétfőn 130 kilométerre Buerattól újabb harcot kezdtek. A keleti arcvonalról Zürichbe érkezett jelentések szerint a szovjet a Ladoga tótól délre nagy erővel támad. A harcok középpontja Schlüsselburg. Az itteni támadást állítólag Timosenko vezeti, aki fel akarja szabadítani Leningrádot.

Sikeresen támogatja a légierő a földi harcokat

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A szovjet csapatok a Don közepén folyása mentén megkísérelték lovasalakulatok harcbevetését, amelyek előtt pán célosoknak kellett volna a rést áttörni. Ezek az alakulatok súlyos veszteséget szenvedtek. A harcok több mint fele elveszett. A pán célosoknak először sikerült lekötöni a német támaszpontokat. A német gránátosok rohamcsapatokká alakultak át és elhagyták állásaikat. Közben a bolsevista lovasság gyorsforgóverek oldaltűzében elvérzett. Ugyanezen a szakaszon német csapatok ellentámadással elfoglaltak egy helységet, amely két napig az ellenség kezében volt. A foglyok elbeszélése szerint, bár a szov-

jet támadás térbeli nyereséget eredményezett, a csapatok hangulata rossz, mert igen sokat nélkülöznek. Ott, ahol a leghevesebben dultak a harcok, a német légierő sikeresen beavatkozott és támogatta csapatainkat. A déli szárnyon német vadászok öt, szlovák vadászpilóták két gépet lőttek le. Velikie Luki környékén csatrepülő nappal és éjjel bombázták a szovjet tartalékok fedezeteit. Különösen sikeres volt a harcigépek támadása Jarosláv környékén. Teljesen szétromboltunk tíz hosszú szállítónapot. A német légierő a szövetséges légierővel együtt, bár az ellenség csak csekély számú repülőgépet vetett harcba, 18 ellenséges gépet lelőtt.

Tuniszban szakadár francia csapatokat vertek szét

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A tuniszi arcvonalon tegnap mindkét részen megélné a tevékenység. Nagyobb harcra nem került sor. Dél-tuniszban kisebb létszámú francia szakadár csapatokat vetettek harcba, de ezeknek súlyos és véres veszteségekkel sikerült visszavonulni. A déli órákban gyors harcigépek támadást intéztek Bone kikötője ellen és felgyújtottak 3 kereskedelmi gőzöst 15.000 tonnával, azonkívül találatokat értek el a kikötőberendezésekben. Gyors német harcigépek egy második hulláma még fokozta a pusztítást. Visszatérőben fedélzeti fegyverekkel támadást intéztek egy csapat-

tábor ellen. Nagy sikert aratott egy vadász bombázóegység, amely elpusztított 2 tehervonatot. Ugyanezek a kötelékek az arcvonal közelében légberepítettek egy üzemanyagraktárt és egy lőszerraktárt. A hétfőre virradó éjjel egy zuhanóbombázó ezred Bougie előtt megtámadott egy amerikai hajókaravánt és elsüllyesztett két hajót tízezer tonnával. Egy harmadik tízezer tonnás gőzöst olyan súlyosan megrongáltak, hogy valószínűleg elveszett. Egy további közepes nagyságú kereskedelmi hajót is megrongáltak. Német vadászok két gépet lelőttek.

Vichyből jelentik: (MTI.) A Német

Távirati Iroda jelenti: Az OFI jelentése szerint Laval miniszterelnök hétfőn értekezletre hívta össze az újonnan megszállt körzet prefektusait. Az értekezleten az egyes reszortminiszterek tájékoztatták a prefektusokat a fontos kérdésekről. Az értekezlet végére megérkezett Petain tábornagy is. Az értekezlet után közös ebéd volt, amelyen a miniszterelnök ismertette a helyi politikai helyzetet és ennek során a Führerrel és a német birodalom vezetőivel legutóbb folytatott megbeszéléseiről számolt be.

Rómából jelentik: (MTI.) Mint a Messagero tokiói külföldi tudósítója rádió útján jelenti, japán körökben megállapítják, hogy a japánoknak aránylag csekély erővel sikerült feltartani azt a nagy offenzívát, amelyet az angolok és amerikaiak néhány hónappal ezelőtt kezdtek. Az ellenség légi és tengeri alakulatai — Tokióban elismerik — helyenként számbeli fölénybe kerültek. — Ennek ellenére az ellenségnek nem sikerült semmiféle lényeges haladást elérni. Az amerikai légitűkészség inkább megfélemlítő és demonstratív jellegű. Az amerikaiak több egészen új típusú repülőgépet vetettek harcba. De a harcokból visszatérő japán repülőgépek megállapították, hogy ezek az új repülőgépek egyáltalán nem felülmúlhatatlanok. A japán repülőgépek nagyobb kezelhetősége révén felveszik velük a harcot. Az amerikaiak felhagytak a tengeri erők harcbevetésével és a légi-erőhöz folyamodtak. Ez is mutatta, hogy maguk sem voltak megelégedve sikereikkel. A japánok állásaikat megcsiszáltatták a Salamon szigeteken, a további partraszállásokat hajtották végre.

Mit veszett eddig az angolszász haditengerészet

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A háború kezdete óta elszenvedett angolszász hadihajóvesztéssel kapcsolatban a Messagero megállapítja, hogy az elpusztított hajók egy egész új hajóhadat tennének ki. Az angol tengerészeti hivatal kimutatása szerint az angolok 5 pán célos hajót, 7 repülőgéphordozót, 33 cirkálót, 113 torpedórombolót és 67 tengeralattjárót veszítettek. Az angol haditengerészet hajótervesztése 750 ezer tonna. Az észak-amerikai hajóhad vesztesége 6 pán céloshajó, 6 repülőgéphordozó, 12 cirkáló, 33 torpedóromboló és 11 tengeralattjáró, összesen 450.995 tonnával. Az angolok és az amerikaiak tehát maguk beismerték 1 millió 200.000 tonna hadihajótér elvesztését. Ehhez azonban még hozzá kell venni, hogy az angolok még nem ismerték el a Barbarigó olasz tengeralattjáró által elsüllyesztett két pán céloshajó, valamint a japánok által ezenkívül elsüllyesztett hajók elvesztését. Ezeket a végleg kiküszöbölt hajókon kívül igen sok hajó áll javítás alatt. Ezeknek száma az elpusztítottakhoz viszonyítva jelentékeny.

Kitüntetések a nagyvárad egyházmegyében

Nagyvárad. Saját tud. Általános örömhírt keltett az egész egyházmegyében, hogy a Szentatya dr. Scheffler János püspök, apostoli kormányzó felterjesztésére Follmann Géza teológiai rektort a nagyvárad székeskáptalan címzetes kanonokjává nevezte ki. Ugyanakkor dr. Nemcsék József teológiai tanár, püspöki gazdasági igazgatót és dr. Hanzély Lajos püspöki titkár, helyettes egyházmegyei főtanfelügyelőt pápai kamarásokká nevezte ki.

A kitüntéseket dr. Scheffler János püspök hétfőn este hozta a három kitüntetett tudomására. Follmann Géza címzetes kanonoki beiktatása kedden délelőtt történt meg. Erről lapunk más helyén már beszámoltunk.

A kitüntetés, amint már megjegyeztük, általános örömet keltett az egész egyházmegyében. Olyan férfiakat ért, akik munkásságukkal, egyéniségükkel tették magukat méltóvá rá. Amikor az egyházmegye papsága és nagyon sokan a hívek közül is őszinte szeretettel veszik őket körül ez alkalommal, mi sem mulaszthatjuk el ugyanerről biztosítani őket.

Nyolc nap alatt be kell adni az alkalmazottak illetményi kimutatását

Nagyvárad. Saját tud. Városi adóhivatal Gy. 550—1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdményt adta ki:

A jövedelem- és vagyondóról szóló 1927. évi P. M. H. Ö. 48. §. (2) bek. Ut. (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre hivatkozással felhívom az érdekelt adózókat, hogy az erre a célra szolgáló és városi adóhivatalnál beszerezhető szabályszerű nyomtatványok felhasználásával jelen hirdmény megjelenésétől számított 8 napon belül, de legkésőbb 1943. évi február hó 28-ig bezárólag a városi adóhivatalhoz (városháza, földszint 15. sz. szoba) nyújtsák be azon alkalmazottaiknak névjegyzékét és illetményjegyzékét, akik az 1942. év folyamán náluk alkalmazásban állottak és szolgálati járandóságuk a természetbeni járandóságok figyelembevételével az évi 3600 pengőt 1942. évben meghaladta.

Figyelemztetem az érdekelt adózókat, hogy amennyiben a névjegyzékét és illetményjegyzékét határidőre be nem nyújtják, vagy nem a valóságnak megfelelő adatokat jelentenek be, annyiszor lesznek megbüntetve 100 pengős pénzbírsággal, ahány adóalanyról a mulasztást, illetve szabálytalanságot elkövetették.

Nagyvárad, 1943. január 18.

Városi adóhivatal

Névtelen levelekkel zaklatják a katonai hatóságokat. Illetékes helyen közlik: Az utóbbi időben sajnálatosan elszaporodtak a névtelen levelek. Ismeretlenek, vagy álnév mögé rejtőzők sorozatosan fordulnak a magyar katonai parancsnokságokhoz, meggyanúsítva a honvédség egyes tagjait. A névtelen levelek ellenkezik a magyar becsület nyíltságával. Illetékes helyen közlik, hogy a névtelen leveleket olvasatlanul eldobják. Akinek panasa van, forduljon teljes névvel és címmel az illetékes katonai parancsnoksághoz, ahol panaszát kivizsgálják.

Beiktatták méltóságába Lindenberger János nagyprépostot, Luttor Ferenc kanonokot és Follmann Géza címzetes kanonokot

Dr. Némethy Gyula kanonok végezte a beiktatást.
Az elhunyt Gresinczky Antal volt nagyprépost érdemeit méltatták az ünnepségen

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt ment végbe ünnepélyes keretek között dr. Lindenberger János nagyprépost, dr. Luttor Ferenc kanonoki és Follmann Géza címzetes kanonoki beiktatása a székesegyházban. A beiktatást megelőző eseményekről már beszámoltunk. Közvetlenül a beiktatás előtt, fél 9 órakor káptalani gyűlés volt a székeskáptalan sekrestyéjében. A megszokott konventuális szentmise 9 órakor kezdődött. Utána a székeskáptalan ünnepi díszben kivonult a székesegyház szentélyébe és itt kezdetét vette a beiktatás ünnepi szertartása. A beiktatáson sokan megjelentek a város közönségéből. Ott volt a helybeli papság nagyrésze.

A beiktatás előtti Veni Sancti dr. Némethy Gyula olvasókanonok mondotta. Utána ugyanő beszédet mondott, melyben megemlékezett az elhunyt Gresinczky Antal nagyprépost érdemeiről. Hangzott, hogy milyen kiváló egyéniség és munkás, érdemes tagja volt a nagyhírű székeskáptalannak, majd átért dr. Lindenberger János most kinevezett nagyprépost érdemeinek méltatására. Beszéde után dr. Hanzély Lajos pápai kamarás, püspöki titkár felolvasta a pápai adományozó levelet és az arra rávezetett főpásztori közlést. Az ünnepi okmányok felolvasása után dr. Némethy Gyula bevezette nagypréposti székébe dr. Lindenberger Jánost. Ezután került sor a már ismertetett elő-

léptetések végrehajtására. Ezeket is mind pápai kinevező írat és főpásztori közlés adta tudtul. Az okmányokat minden esetben dr. Hanzély Lajos pápai kamarás, püspöki titkár olvasta fel. A hiányzó Papp József kanonokot az előléptetések végrehajtásánál dr. Bánáss László kanonok helyettesítette. A meszterkanonokok előléptetése után került sor a már említett formások után dr. Luttor Ferenc kanonoki beiktatására. Dr. Lindenberger János nagyprépost beiktató beszédében hangzott, hogy az új kanonok mennyi szolgálatot tett a trianoni oszka egyházmegyének s hogy milyen nagyfontosságú és felelős állást és munkakört tölt be jelenleg is Magyarországon szentszéki követségénél. Díszére és dicsőségére válik minden biznnyal az egyházmegyének és a székeskáptalannak.

Következett ezután az új kanonok egyházmegyei esküje, mivel eddig a veszprémi egyházmegye papja volt.

Dr. Luttor Ferenc beiktatása után dr. Lindenberger János nagyprépost iktatta be Follmann Géza teológiai rektort címzetes kanonoki méltóságába.

A beiktatás után Te Deum volt, majd az ünnepség végetért. Dr. Luttor Ferenc, amint már megírtuk, még a keddi nap folyamán elutazott Nagyváradról, hogy csütörtökön visszatérjen Rómába, állomáshelyére.

Tüdőgondozókat állítanak fel három biharmegyei nagyközségben

Kisgyűlést tartott a törvényhatósági bizottság

Nagyvárad. Saját tud. Bihar vármegye törvényhatósági bizottsága kedden délelőtt ülést tartott a megyeháza kis tanács-termében. Az ülést dr. Czifra Kálmán főispán nyitotta meg, majd dr. vitéz Nadányi János alispán előterjesztette az érmihályfalvai, margittai és székelyhídi tüdőgondozók létesítésének ügyét. A tüdőgondozók létesítése ugyanezen a helygymnázium már december 5-én leiratot intézett a vármegyéhez s miután a felsőbb jóváhagyás megtörtént az egészségügyi intézmények tető alá hozatalának most már semmi akadálya nincs. A megye három nagyközségének ápolóját egy időben állítják fel e az ápolók keretei között elsősorban a szegénysorsú és kórházi ápolásra szoruló tüdőbetegeket helyezik el. Az ápolók létesítéséhez szükséges összeg egyébként az Erdélyért akcióból gyűlt össze. Az ápolók felszerelésére és alkalmassá tételére most már rövidesen sor kerül, hogy emberbaráti és a közegészségügy szempontjából annyira fontos fentállásokkal megkapóan példázzák mennyire szép és eredményes volt az a mozgalom, amelyet a társadalom minden rétege „Erdélyért” jelszó alatt indított.

A községi tüdőgondozók kérdésének tárgyalása s a felvetett terv egyhangú megszavazása után került sor a

tárgysorozat legérdekesebb pontjára: dr. vitéz Nadányi János alispán előterjesztésére a finn hadiárva gyermekek segélyezése ügyében. A finn hadiárva segélyezésének kérdése a megye vezetőségnek körében már régebben felmerült s a terv most már annyira érelődött, hogy a keddi nagygyűlés határozatilag kimondotta: finn hadiárva segélyezésére a megye 800 pengő adományoz és küld a női tábor révén Finnországba.

A vármegyei alispán érdekes előterjesztése után a különböző ügyosztályok vezetői számos vadászterület bebecsüléséről, a különböző községek adminisztrációjával kapcsolatos és nyugdíjazási ügyet terjesztettek a kisgyűlés elé. A kisgyűlést — miután külön javaslat nem szerepelt — dr. Czifra Kálmán főispán, a tárgysorozat letárgyalása után, berekeztette.

**Páratolja a
kezesztény inact'**

Agyafurt csalót ítélt el a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Agyafurt ezélhámos került kedden délelőtt a nagyvárad törvényszék dr. Rozsaly egyetbirája elé, csalással vádolva. A vádlott Szilágyi Sándor tóti lakos az elmúlt év decemberében beállított Bagsi István jómodu gazdához s elmondotta, hogy üzleti kiküldetésében köruttra kelene indulnia, azonban nincs kabátja és gyalog nem is tud a megbízásnak idejében eleget tenni. Ezért arra kérte Bagsit, hogy adja kölcsön a kerékpárját, hogy a járművel látogathassa sorba „vevőt”. A jóhiszemű gazda a kerékpáron kívül még egy felöltőt is adott a furfangos szélhámosnak, aki aztán „átkerékpározott” a szomszéd községbe s a kölcsönvett holmikát természetesen „elfeledte” visszaadni.

Bagsi István ezek után feljelentést tett Szilágyi Sándor ellen, aki egyébként már ült börtönben 8 hónapot lopás miatt.

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után Szilágyi Sándort egy rendbeli család vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 3 hónapi fogházbüntetésre ítélte.

Miután az ítéletben úgy dr. Dutkay István ügyész, mint a védő megnyugodtak — a megrögzött bűnöző büntetésének letöltését már meg is kezdte.

Megrögzött határátlépőt ítél el a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Bile Péter fiatal román legénynek, úgy látszik, nagyon „ég a föld a talpa alatt”, már-már háromszor ment át a határon Romániába és jött onnan vissza, úgy hogy összesen hat rendbeli határátlépést követett el. Ráadásul egy alkalommal még egy tehén áthajtásában is segédkezett. A tehén tulajdonosai azonban keresni kezdték az elvesztett jószágot s Bile Péter nyomába jutottak, akit aztán átadtak a csendőrségnek.

A nagyvárad törvényszék vitéz Biro Barna, dr. Jégh, dr. Bartos büntetőtanácsa kedden délelőtt foglalkozott a megrögzött határátlépő bűnperével. Bile Pétert az ügyészség a több rendbeli határátlépés vétségén kívül lopás vétségével is vádolta.

A vádlott a bíróság előtt a határátlépések elkövetését beismerte, azt azonban tagadta, hogy a tehén ellopásáról tudott és a jószágot át akarta volna hajtani a határon. Miután azonban a tanúk nagyrészt ellene vallottak, a bíróság dr. Schuller ügyész vádbeszéde után a rendbeli határátlépésen kívül orgazdaság vétségében is bűnösnek mondotta ki a fiatal román legényt, akit ezért 4 hónapi fogházbüntetéssel sújtott. A vizsgálati fasságban eltöltött idővel 2 hónapot és 22 napot a bíróság kitöltöttnek vett, úgy hogy Bile Péterre már csak egy hónapi és 8 napi fogház vár.

50.000 embert vettek örize'be a megszállott Franciaországban

Bázelből jelentik: (B. T.) Franciaországból érkezett megbízható jelentés közli, hogy az eddig megszállt francia területen a degauleista mozgalomból illetve a kommunista párthoz tartozó mintegy 50.000 embert vettek örize'be.

Teljesen megszűntek egyes frontszakaszokon a bolsevista hadmozdulatok

Mozgó harcmodorral hősiiesen küzdenek honvédeink a támadások elhárításában. Stalingrádnál elszántan tartják vonalaikat a német csapatok

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédeink főnöke közli: 39. számú hadijelentés. A 38. számú hadijelentésben említett betörési helyeket az ellenség ember-anyagerejének kíméletlen hevetésével igyekszik kitágítani. Csapatunk a számszerű fölényben lévő tulerővel szemben hősiiesen küzdenek. — Részben mozgó harcmodorunkkal súlyos veszteséget okoztunk az ellenségnek. Saját veszteségeink szintén súlyosak. A harcok még tartanak.

A magyar frontszakasz ellen intézett lökések a legnagyobbak közé tartoznak magyar katonai körök szerint

A hétfői 39-ik számú hadijelentésben kapcsolatban katonai körökben az alábbiakat közlik: A szovjet hadvezetés ezombaton és vasárnap igen nagy erőket vetett harcba a doni középső arcvonalon, főként a magyar csapatok arcvonalát ellen és folytatták eddig elért helyi sikereik kiaknázására irányuló erőfeszítéseket. Megállapítható, hogy a magyar arcvonal ellen intézett szovjet rohamok, a harcbevett erők nagyságát és a lökések hevesességét tekintve, a legnagyobbak közé tartoznak, amelyet a szovjet egyidőben végrehajtott. Az ellenség nyilván számolt a magyar csapatok vitéségével, azért a támadásaihoz sok páncélos alakulatot vont össze és az időjárás viszonyosságait legjobban bíró szibériai csapatokat indították rohamra. A szovjet eddigi téli hadjárataival szemben már a tavalyi tapasztalatok alapján is a küzdelmek helyenként mozgó harcmodorra való áthelyezésére került sor. A magyar csapatok is részben mozgó hadviselésre tértek át. Az elhárítás ilyen módon sokkal rugalmasabb és erőteljesebb és már a magyar csapatok arcvonalán is mutatkozik az az előnye, hogy az ellenség veszteségei rendkívül módon megnövekedett és igen súlyosak. Az volt az oka egyébként az első rohamok után bekövetkezett átmeneti lankadásnak is. Az ellenségnek nagy tulerővel megindított tömegtámadásai miatt saját veszteségeink az eddigi vezetésekénél súlyosabbak.

Ellenlökésre sorakoztak fel a magyar és német csapatok a Don középső szakaszán

Berlin. (MTI.) A keleti arcvonal egész hosszában folynak a védekező harcok. Különösen súlyos csaták tombolnak Stalingrádnál, ahol a német csapatok az utánpótlással és a hideg-gelel is dacolva verték vissza az ellenséget.

Berlin. (Interinf.) A keleti arcvonal előretolt pontjain a német és szovjet csapatok vasárnap is urai maradtak a helyzetnek. Egyes szakaszokon teljesen megszűnt a bolsevisták minden hadmozdulata. A legújabb rendszerű új nehéz fegyverek kitűnően beváltak. A német hadvezetés nyugalommal és bizakodással néz a harcok befejezése elé. Kaukázus északi részén meggyűsítettük a szovjetnek azt a kísérletét, hogy be-

kerítsen egy gépesített német erőcsoporthoz. A stalingrádi arcvonalon a németek hősiiesen tartják vonalaikat. A Don középső folyásánál nem csökkenő heveséssel tovább folytatók a harcok. Hajnal óta különösen megérett a harcivetékenység. A német és magyar csapatok, miután minden bekerítést meggyűsítottak, ellenlökésre sorakoztak fel. Az ellentámadás még folyamatban van. Az északi szakaszon a Ladoga-tótól délre voltak jelentő-

sebb harcok. A németek itt hat nap alatt 199 páncélost megsemmisítettek. Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A hadsereg, az SS fegyveres alakulatai,

Újfajta támadó robbanógépeket használ az olasz haditengerészet

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az ellenség valamennyi földközi tengeri támaszpontja ellen támadást intéztek az utóbbi időben az olasz tengeri egységek. Az Algir elleni hatóság támadást éppen akkor hajtották végre, amikor egy lözettel megrakott angol hajókaraván oda érkezett. Az olasz tengerészek különleges módszerekkel különleges robbanógépeket helyeztek el leg- alább tíz ellenséges hajó közelében. A robbanások bekövetkeztek, amiből megállapították, hogy a gépek teljesítették feladatukat. A különleges robbanógépekről természetesen további részleteket nem lehet közölni, annyit azonban el lehet mondani, hogy félelmetes hatásúak és eddig egyetlen haditengeré-

szet nem alkalmazott ilyen pusztító eszközöket.

Bern. (Bud. Tud.) Kairói hírek szerint a 8. brit hadsereg hadműveletét tovább folytatják. Valószínű, hogy a Vadi Sofeggionól északra újabb heves harcok lesznek.

Berlin. (Interinf.) Az észak-afrikai csata vasárnap újabb jelentős elhárító eredményeket hozott. 20 brit harcikosít megsemmisítettek. Az angoloknak eddig nem sikerült hátravetni vagy átkarolni a német és olasz erőket. Ugyancsak nem járt sikerrel a briteknek az a törekvése, hogy betörjenek a szövetséges hadsereg páncélosai közé. A tengely repülői Derna és Benghazit kikötőjét bombázták. több tűz keletkezett.

Ülésezik a spanyol legfelső haditanács, háborus készülődéseit fokozza Svédország, Irak hadüzenetét bírálja Törökország

Feltűnően élénk a diplomáciai front

Tokióból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Vun Hus Van, kínai tábornok, negyvenezer katonájával megadta magát a japánoknak, akikkel együtt akar működni a nagy keletázsiai rend felépítésében.

Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A spanyol minisztertanács a Caudillo elnöklésével ülést tartott. Hétfőn összeült a legfelső haditanács is a hadügyminiszter elnöklésével. A tanácskozásokról nem adnak ki hivatalos közleményt.

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes berlini körökben a spanyol pártminiszter berlini látogatásában a német-spanyol barátság megnyilatkozását látják. A spanyol miniszter országja tekintetében politikai személyiségei közé tartozik.

Amerikában nem tudnak a Giraud és De Gaulle között esedékes megegyezésről

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Hull külügyminiszter hétfőn Washingtonban kijelentette, hogy nem kapott különösebb értesítéseket azokról a jelentésekről, amelyek szerint De Gaulle és Giraud között két héten belül létre kell jönni a megegyezésnek. Hozzátette „természetesen állandóan reméljük az ilyen megegyezést.”

Istanbul. (MTI.) A Német TI jelenti: Irak hadbalépése igen kedvezőtlen benyomást keltett Törökországban. A lapok nyíltan fájjalják, hogy Irak belesodródott a háborúba. anélkül, hogy a következményeket megfontolta volna.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda diplomáciai munkatársa

Az iraki kormánynak nem volt módja arra, hogy átadja a hadüzenetét a hármasszövetség hatalmainak, mert azok szerint Iraknak egy kormánya van és az Káilari miniszterelnök kormánya. — Irak hadüzenetének kiföldön sem tulajdonítottak semmiféle jelentőséget.

Svédország fokozza védelmi készültségeit

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A költségvetési vita során a miniszterelnök Svédország védelméről kijelentette, hogy a kormány a svéd főparancsnok javaslatára elhatározta a védelmi készültség fokozását. Egyes alakulatok-

hoz újabb behívásokat eszközölnek. Utasításokat is adtak ki, hogy az egyes parancsnokok szükség esetén saját kezdeményezésükre intézkedjenek.

MAGYAR HŐSÖK

Kovács Ferenc tizedes hősteje

Bátorságával és bajtársai iránt érzett önfeláldozó szeretetével tüntette ki magát Kovács Ferenc tizedes.

1942. augusztus 28-án azt a feladatot kapta, hogy másodmagával igyekezék behatolni az ellenség védőrendszerébe és derítse fel annak erőviszonyait.

Kovács tizedes nagy ügyességgel hajtott végre feladatát, mélyen az ellenség arcvonal mögé lopózott, ott értékes felderítést végzett s pontosan megállapította egy megerősített aknavető tüzéllállás helyét. Eközben bajtársa megsebesült. A szürkület beálltakor élete kockázatásával hozta vissza bajtársát.

Másnap, augusztus 29-én, ismét átlópózott az ellenség védővezetékébe s a szovjet csapatok távbeszélővezetékét elvagdosta. Ezzel hosszabb időre megbénította az ellenséges tüzérség tevékenységét.

HAZÁNK — NÉPUNK — JOVONK

Ildikó és az édesanyja

Nem művészi játékbaba, amelynek a keze-lába mozog és hosszú selyem szempillája lecsukódik és ha megnyomjuk a hátát, csodálatosan még hangot is tud adni. Nem ilyen baba Ildikó. Igazi húsból, vérből való emberfióka. Amikor megláttam ezt a piroska kis emberpalántát, hosszú aranyzőke hajával, egy megtermett almánál alig nagyobb édes kis arcával, de annál feltűnőbb égő, kék szemével, lehetetlenül kicsi kacsoival, törékeny fehér testcskéjével, gyermekkorom kedves kis porcellánbabáit jutottak eszembe.

Ildikó itt van előttem most is és megvallom, irigység tölti el emiatt a szívemet. Irigylem érte az Ildikó mamáját. Ez a parányi emberfiók első látásra beférkőzött a lelkembe.

— Adja nekem ezt a kislányt, — kértem félig tréfásan az anyjától, de magam is meghökkenem kérésomé véletlen komolyságán.

Az édesanyja szinte ijedt tekintettel nézett reám, de nyomban mosolyba olvadtak át vonásai és majdnem bocsánatkérően mondotta:

— Tessék elhinni, szegények vagyunk, nehezen élünk s biztosan tudom, hogy jó dolga lenne a magyóság asszonyánál, de hát mégis csak az én gyerekelem... sokat szenvedtem érte.

Mert bizony Ildikó nem született csipkés bölcsőben. Mamája egyszerű kis iparosasszony, olyan igazi, halk szavú anya, mint a megkönyvertető történetek édesanyjai, akik sokat szenvednek az életért, a gyerekekért. Fiatalságuk, szépségük számítálik a robot iramában, de az elvesztett „kincseknél” sokkal dadalmasabb szépség költözik az arcukra. Ez a szépség az, amit gyermekük mosolya varázsol oda: az anyai öröm, az örök anyai büszkeség.

Ildikó rémén ismerkedtem meg a mamájával is. Egy édesanyival a sok közül. Alig huszonnyolc évével már olyan sok bánatot kapott az élettől és a sok fájdalmat olyan példás asszonyi méltósággal viseli, hogy csak néma hódolattal tudok adózni neki.

Száve alatt már a következő gyermeket hordja, bár törekényeége már a mártírsággal határos.

— Csak segítsen meg a jó Isten, hogy hazajöhessen ez is. Ez már a negyedik lesz, — teszi hozzá magyarázólag. A doktor úr azt mondta, hogy nem lehet több gyermekem. Az első kettő meghalt, két éve volt októberben. Két hét alatt ment el mind a kettő. Diftéria vitte el őket. A kis Ildikó akkor volt útban. Nagy csapás volt rajtunk, azt hittem nem is bírjuk ki a bánatot. És az uram, hát az borzasztó volt. Nem maradhattunk gyerekek nélkül és eggyel nem lehet kettőt pótolni.

A szemé földöntúli fényben ragyogott. Nagy-nagy szenvedő boldogság ömlött el az arcán. Rám mosolygott, aztán a gyerekére. Ildikó apró karjával átfogta a nyakát, édes csópp száján kibuggyant a legszebb szó: máma, máma — s ebben a pillanatban nagyon sajnáltem, hogy a gyereket kértem tőle.

Soltész Kálmán.

Helyreigazítás

„A vasut” című cikkecskémeink utóhullámai csak most érkeztek el hozzám. Megtudtam, hogy a cikkben szereplő két gyerek közül az Imre mamája kárterítési igényel akar fellépni ellenem mert fiacskája, amikor az este érkezett újságból felolvasták neki a róla is szóló

cikket. Valóságos indián-üvöltözéssel teljes egy óra hosszat ugrált a hencseren kiabálva:

— Kint vagyok az újságban.

Ezt a nagy örömet a hencser nem bírta elviselni és megrepedt.

Azokban az anyagi felelősség mellett erkölcsi felelősség is terhel, mert másnap reggel már pirkadaskor sürgette Imre az édesanyját, hogy adja oda az újságot és öltöztesse fel, mert megye Jenőkéhez, cikkem másik főszereplőjéhez.

Jóval nyolc óra előtt már ott is volt a szemben lakó Jenőkéknél. Jenőke

mamája jött elő a kora reggeli csemetéjére.

— Jenőke még ágyban van, de azért menj csak be, — biztatta a kipirult arcú kislányt.

— Tudod Jenő, hogy kint vagyunk az újságban? — rontott rá nem minden igazság nélkül Imre.

Jenőke nagy komolyan válaszolta:

— Tudom. De olvastad-e, hogy harmadikosoknak ír bennünket a Soltész néni, amikor mi már negyedikesek vagyunk!

Még mielőtt hivatalos formában és a sajtótörvényre való hivatkozással fel nem szólítanak, sietek a „hitelrontó” tévedésemet „helyreigazítani”:

A Magyar Lapok 1943. január 6-iki számában megjelent „A vasut” című cikk szereplői nem harmadik, hanem negyedik elemisták.

S. K.-né.

Január 31-ig végre kell hajtani a zsidó értelmiségi alkalmazottakra vonatkozó törvényt

Milyen arányban lehet meghagyni zsidó alkalmazottat?

A Magyar Élet Pártterjesítő írja: Mint ismeretes, az 1939. IV. t.-c.-nek a zsidó értelmiségi alkalmazottak leépítésére vonatkozó rendelkezéseit 1942. év végéig kellett végrehajtani és a végrehajtásról szóló jelentést f. évi január hó 31-ig az értelmiségi kormánybiztosságnál benyújtani. Az 1939. IV. t.-c. végrehajtása a zsidó értelmiségi alkalmazottak leépítése szempontjából két kategóriát állapít meg. Tizenötötől kevesebb, de négytől több és ötnél kevesebb értelmiségi alkalmazottat foglalkoztató munkaadók kategóriáját. Ha az értelmiségi munkakörben alkalmazottak létszáma négytől több, de tizenötötől kevesebb, illetve legalább öt és legfeljebb tizenöt személy dolgozik, ilyen munkakörben, legfeljebb két zsidó alkalmazott tartható meg és a fizetési arány oly módon szá-

mitandó ki, hogy az értelmiségi alkalmazottak összefizetése elosztandó azok számával és fily módon jelentkező átlag fizetést kell a zsidó alkalmazottak számával megszorozni. Az fily módon jelentkező összeg az, amelyet az összes zsidó értelmiségi alkalmazottak kaphatnak. Tizenötgye személynél több értelmiségi alkalmazott után már a fizetési arányszám irányadó. Ebben az esetben ugyan is keresztülvitt leépítések után az összefizetések 88%-a illeti meg a keresztény tisztviselőket és a zsidó értelmiségi alkalmazottakra csak az összefizetések 12%-a juthat. Olyan üzletekben, ahol az értelmiségi munkakörben alkalmazottak száma ötnél kevesebb, a zsidó értelmiségi alkalmazottak létszámát egy személyre kell csökkenteni.

Regénybeillő szélhámos-ságok egész sorozata után letartóztatták az ál dr. Bencsik Zoltánt

Hogyan lett a szatmári zsidógyerekből magas állású tisztviselő?

A MOT jelenté: A főkapitányságra feljelentés érkezett dr Bencsik Zoltán ellen, aki legutóbb a borközpont személyzeti osztályának volt vezetője. — Bencsik Zoltán elmondotta, hogy egy ezatárnémeti zsidó családnak gyermeke s eredeti neve Schulhof. Még 1914 előtt keresztelkedett meg. A világháberuban kétszer megsérült és másodszori sebesülése alkalmával megszökött. Mivel körözték Kálmán Jenő nevet vette fel. A világháberu után dr Kálmán Jenő néven jogi szemináriumot látogatott. Még 1919-ben feleségül vette Berger Erzsébetet. 1923-ban költözött, hogy nem rendelkezik jogi végzettséggel. Ekkor a büntetés elől Nagyváradra szökött, ahonnan Debrecenbe ment két év múlva Debrecenben megszerezte dr Bencsik Zoltán budapesti ügyvéd iratait, aki italmérési engedélyt akart Debrecenben szerezni. Debrecen-

ben megismerkedett egy nővel, akivel Brassóban házasságot kötött, holott első feleségétől még nem vált el. Debrecenben az Elektro Lux Villamosság RT-nak lett a főnöke. A Phönixnél titkár volt, majd Csongrádon a villamostelep igazgatója lett. Amikor meghalt első felesége azt, mint Nagy Mariát keresztény temetőben temettette el, holott zsidó volt. Az utóbbi években Budapestra költözött, hol a borsosostónak lett a személyzeti főnöke. Schulhof 1923-ban annak ellenére, hogy már kikeresztelkedett, a budapesti Mester-utcai kereskedelmi leányiskolában zsidó hittanárként működött. Kihallgatása után átkísérték az ügyészségi fogházba.

Olvassa és teressze a Magyar Lapok-at

Felhívás a háztulajdonosokhoz

Az új viz és csatornázási szabályrendelet Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának legközelebb megtartandó közgyűlésén tárgyalás alá kerül.

Ez új szabályrendelettel várjuk a vízdíjak igazságosabb megosztását, annak mérséklését és azt a lényeges változtatást, hogy a vízdi és csatornázási díj ne számítassék a nyers házbérjövdelemhez, amely a házázó alapja, hanem e díjak az egyes lakások, illetve azok lakói tagdíj képezék és így a háztulajdonosok mentesüljenek attól a jelenleg fennálló adózási rendszertől, hogy a víz- és csatornázási díj után is megfizessék a ház- és jövdelem adót.

A Hivatalos Lap január 8-iki számában megjelent 100—1943. M. E. számú rendelet lehetőséget nyújt a lakberek emelésére, ha a belügyminiszter ur a pénz- és igazságügyminiszteriummal egyetértve külön rendelettel a lakbéremelést megengedi.

Ennek kieszközélése elsősorban a háztulajdonosok érdeke. Bármily méltányos is a háztulajdonosok kívánsága ennek kieszközélése csak úgy remélhető, ha a Háztulajdonos Szövetsége a háztulajdonosok nagyobb számát tagjainak mondhatja, mert csak akkor lehet sulya és eredménye eljárásának, ha a háztulajdonosok tömegét képviseli a Szövetség. Ugyanez biztosítaná a fentebb ismertetett szabályrendeletek újabb megalkotásáig is a háztulajdonosok jogos kívánságának sikerét.

A Szövetség tagjai gyűjtésénél az az elgondolás is vezérli az elnökséget, hogy az újabb tagdíjakkal növekedő bevétele lehetővé teszi, hogy az adóügyekben szaktudással bíró tisztviselő által a Szövetség tagjainak, úgy a ház, mint jövdelemi adó valamelyi izeket díjmentesen kiállítsa.

Minden háztulajdonos érdeke tehát, hogy érdekei megvédése végett a Háztulajdonosok Szövetségének tagja legyen.

A nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének hivatala Gróf Teleki Pál-ut. 2. sz. alatt van, ahol a hivatalos órák alatt délelőtt 9—1 és délután 4—6 óra között az új tagok belépési nyilatkozatukat megtehetik. Telefonszám 32—15.

A nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége nevében Dr Kaczián Kálmán, elnök.

Hetven aszpirint vett be egy váradí újságárús asszony

Nagyvárad. Hétfőn délután fél 4 órakor Szaniszló Gyula őrzemes rendőrnek Pap Sándor 15 éves elemi iskolás tanuló jelentette, hogy anyja Pap Jánosné született Milák Erzsébet újságárúsó Báthori-utca 5. sz. alatti lakos öngyilkossági szándékból 70 darab aszpirint vett be, aminek következtében az utcai újságárús bodeban eszméletlenül fekszik.

A rendőr intézkedésére a mentők a közkörházba vitték, ahol azonnal gymormosást alkalmaztak. Az öngyilkos búcsúlevelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy elviselhetetlennek tartja az életet, mert férje őt züllött úcnek tartja.

Allapota súlyos, de nem életveszélyes.

Fontos határozatokat hozott a városrendészeti bizottság tegnapi ülésén

Kétszáz ezer pengő költséggel laktanyát építenek a tűzoltóknak

Nagyvárad. A városrendészeti bizottság hétfőn délután 5 órakor ülést tartott a városháza kis tanácstermében.

Az ülést dr. Soós István polgármester nyitotta meg, majd dr. Földi Sándor városi főmérnök elsőnek Szántay Gyula Óssi-telepi lakos kérelmét terjesztette a bizottság elé. Szántay Gyulának az Óssi-majoron van épülete s ezt a város, miután a majort a káptalanról megvásárolta, ki akarja sajátítani. Szántay most azt kérte, hogy a város bocsássa rendelkezésére az Óssi-temető közelében levő szabad téren megfelelő területet, hogy azon az üzeméhez szükséges épületet létesíthessen. A városrendészeti bizottság ezt a kérelmet meggondolás tárgyává tette.

Özvegy Szüdy Elemérné kérelmével foglalkozott ezután a bizottság. Szüdy Elemérné, a Katolikus Kör épületében levő Casinó-mozi engedélyesével, azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy a főtéri hid közelében reklámtáblát állíthasson fel. Miután a reklámtábla városépítészeti szempontból erősen kifogásolható s felállításra ezen kívül is nehézségekbe ütközik, a bizottság Szüdy Elemérné kérelmét egyhangúan elutasította.

Az Óssi-telep közelében helyezik el az egészségtelen, veszélyes gyárakat

Az ülés egyik legfontosabb pontja a zajos, bűzös, tüzet és robbanást okozható gyárak elhelyezésének kérdése volt. Az iparügyi minisztérium ugyanis már régebben leirattal fordult a város vezetőségéhez utasítva az illetékes bizottságot a gyárak hol és mikénti elhelyezése érdekében a lehető legsürgősebben intézkedjék. A gyárak elhelyezése elsősorban azért fontos probléma, mert a város belterületén az említett szempontokból kifogásolható, tehát zajos, bűzös, stb. gyárak terjeszkedését a város vezetősége nem engedélyezi, viszont a gyárak részére a Körös két partján a „fácános” és az Óssi-telep közelében kijelölt már nagyobb területet, ez a döntés azonban még nem végleges. A minisztérium kérdést intézett a városhoz abban az irányban is, hogy hol szándékoznak munkáslakásokat létesíteni. A városrendészeti bizottság most úgy határozott, hogy válaszként a munkáslakások céljára egyelőre az Oncsa-telepet jelöli meg, miután nagyobb terület jelenleg még nem áll rendelkezésére.

Nem elég a régi terv megvalósítása

Végül a tűzoltólaktanya melléképületének terve került szónyegre s élénk vitát eredményezett. Soós István dr. polgármester közölte, hogy a város a tűzoltólaktanya udvarán építendő földszintes épületre, melyben a tűzoltó személyzet, egy mentőorvos és a mentők egy része nyerne elhelyezést, több mint 100 ezer pengő irányzott elő. Időközben azonban — a várható légitámadásokra való tekintettel — a tűzoltóság létszámát 27-ről 45-re emelték, a legénység elhelyezésére a földszinti épület nem lenne kielégítő.

Éppen ezért a város még 100 ezer pengőt vett fel a költségvetésbe, hogy a földszintes épületre emeletet húzathasson. A minisztérium azonban a tűzoltóság udvarán építendő emeletes épület tető alá hozatalát kifogásolta. Tekintettel arra, hogy az új tűzoltólaktanya még nem épült fel s így nem lehet tudni, hogy az udvari emeletes épület nem torzítja-e majd el az egész épület-komplexumot.

A hétfő délutáni ülésen felmerült

az a terv, hogy a laktanya közelében „U” alakban egy másik földszintes épületet létesítsenek, a bizottság azonban ezt a tervet elvetette s végül is dr. Soós István dr. polgármester javaslatára úgy döntött, hogy bizottságot küld ki azzal a felkéréssel, hogy a kiküldöttek igyekezzenek a minisztériumot jobb belátásra bírni a tűzoltólaktanya udvarára tervezett emeletes épület megvalósítása érdekében.

Hogyan és mikor utaznak vissza a második hadsereg szabadságos honvédei

— Gondosan figyeljék a szabadságos honvédek a rádió 7, 14.30 és 18.50 órai híreit —

Madrid. (MTI.) A Német TI jelenti: A spanyol miniszterelnök Caudillo elnöklésével ülést tartott. Hétfőn összeült a légi-erő haditanácsa is a hadügyminiszter elnöklésével. A tanácskozásokról nem adtak ki hivatalos közleményt.

Tokió. (MTI.) A Stefani jelenti: Vua Hua Von kínai tábornok negyvenezer katonájával megadta magát a japánoknak, akikkel együtt akar működni a nagy keletázsiai rend felépítésében.

Stocholm. (MTI.) A Stefani jelenti: A londoni légitámadásnak sok áldozata van. A károk nagyok. A város központjaihoz közel sok tűz támadt. London egyik külvárosában sok épület, köztük egy bank is teljesen rombadőlt. Itt harminc halottat találtak meg.

Hárcam előkelő üdülőkahely a szovjet fronton

— Tanuljunk a magyar repülőtől, aki töretlen kedéllyel áll a vártán —

Valahol a hátszágban, január havában.

A tél most dühöng legjobban. Egyik nap talán enyhül egy kicsit a lég, de az még nem jelenti azt, hogy újra itt van a golyamadár. Hej, hol vannak még József, Sándor, Benedek, akik zsákkal hozzák a melegét... Az átmeneti enyhülések után megint csak reánk fúj mérgesen észak felől a komisz szél és hozza hőkezűen a mínuszokat.

Mit csinálnak ilyenkor ott kint a honvédek? Hiszen a Don mellett még hidegebb van, ott még fagyosabb a szél. Mit csinálnak repülőink, akiknek még a drága gépekről is gondoskodni kell? Mennyi apró, finom műszert kell védelmezni sokszor jobban, mint az embert.

Ha azonban azt gondoljuk, hogy emiatt kétségbeesnek odakint, akkor nagyon tévedünk. Itthon sokkal több panasz hangzik a legkisebb kellemetlenségre is, mint ott kint a hűzfokos dermesztő hidegre. Aki nem hiszi, az nézze meg a pompás „Magyar Szárnyakban”, hogy milyen hotel-cimkéket ragasztanak a front repülői látogatóik bőrdíjaira.

Az első címke — alakja a rendező hosszúság körforma — a Kursk-i üdülő ötletes vádjegy. Szép nyomtatott betűkkel áll rajta a sokatmondó név: Kurski Üdülő. A nagybetűs felírás fölött bontakozik ki a gyönyörletes panoráma-ritkás erdő közepén egy kis faház egy ablakkal és egy ajtóval. Előtte falóca és asztal céljait szolgáló fatörök. Valami

kiskert-féle is mutatkozik, bár nagyon halványan és nagyon bizonytalanul. A ház mellett két nagygyűrűkötött honvéd „hegedül” a nagy kétkézi fűrésszel. Fű aprítanak. A jobboldalon „csörgedező” patakban térdig gázol az egyik hadji és mosakszik. A fák között sátorok. A címke körirata — mert ilyen is van — a következő: Friss levegő. Egyféle fürdési lehetőség. Por nincs, annál több sár. Gyepágyak. Muzsikális élet. A zenét a hírhedt partizánbandák szolgáltatják.

De a másik címke sem kutyafűves. Hosszú neve Pemsin. Ezt a sokatmondó és jéghangzású nevet hirdeti. Az irás fölött levő csodás szépségű táj azután mindent megmagyaráz. Dűledező, rozgyant szuppfödellő ház áll a közepén füstölő kéménnyel, mellette gémeskút. Balról egy átmenekítő szovjet tank közeledik barátságosan. A ház fölött egy Sztalin-gyertya világít. Jobbról Rata közeledik. A körfelirat megmagyarázza ennek a kiváló helynek is az „előnyeit”: Összalomfort. Hidegvíz (meleg nincs). Sztalin-gyertya világítás. Ózondús lég. Előkelő szomszédság. Estéknél üzjijáték és Sztalin-orgona hangverseny.

A harmadik címke a „Hotel Starij Oskol” előkelő nevet viseli. A hotel a képen néhány félig ledőlt fal, jobbról pedig egy sátor tábor. A címke körirata itt is felsorolja az előkelő hely jótulajdon-

ait. Így többek között ezt olvassuk: Polycy, tölen ideg, nyáron meleg. Szép kilátások, gyepágyak. Hangulatos esték bombatámadásokkal. Nyugalom nincs.

Igy fogják fel repülőink a front előtt és így figurázzák ki a legvéresebb harcok borzalmas valóságát. Könnyes mosolyra indít hennünket ez a humor, de taris is. Megtánti arra, hogy itthoni kényelmetlenségeinket szó nélkül kell elviselnünk, amikor kint a fronton ilyen friss és elnyúlhatatlan a magyar kedély.

(pont.)

Vonat elé vetette magát egy fiatal váradai leány

Nagyvárad. A nagyváradai mentők hétfőn este 20 óra 15 perckor telefonon értesítették a központi ügyeletet, hogy Csoma Magda 22 éves volt „Carmen” cipőgyári kiszolgálónő, akinek lakása a Teleki-utca 5. szám alatt van, a Gerliczy-utcai repülőhidről öngyilkossági szándékkal a Kolozsvár felől érkező eseményvonat mozdonyra elé vetette magát. A vonat kerekei jobb lábát térdén felül le-mészítették.

Mint a vizsgálat kiderítette, a pályaudvaron szolgálatot teljesítő rendőr a pályatestről két alkalmat hallott s amikor a sikoly irányában a sűrű ködben kutatni kezdett, rátalált az eszméletlen állapotban fekvő roncsolt lábú Csoma Magdára.

Mikor látta a vérző lábat, egy a lámpakezelő által otfelejtett harisnyaszzerű ruhadarabbal a vérző lábat bekötötte, majd intézkedésére a mentők a helyszínen megjelentek és a közpórházba szállították.

Az öngyilkosság okát valószínűleg betegsége miatt követte el.

Mint kedden délelőtt értesültünk, az öngyilkos Csoma Magdán az éjszaka végrehajtották a műtétet és jobb lábát amputálták. Az orvosi vélemény szerint egyébként túl van az életveszélyen. Állapota reggelre annyira javult, hogy a rendőrség kihallgathatta. Csoma Magda előadta, hogy egy kisebb szabású bűnügybe keveredett és előlötti elkeseredése miatt akart megválni az élettől.

Jól sikerült a leventék tarka műsoros délutánja

Nagyvárad. Több ízben beszámoltunk arról, hogy milyen nagy előkészületeket tettek a leventék műsoros tarka-délutánjának megrendezésére. A nagy előkészületeknek meg is volt az eredménye, mert a közönség vasárnap zsúfolásig megtöltötte a Levente Otthon helyiségét. A közönség minden szép ezámot nagy tapsal jutalmazott. Külön ki kell emelni a műsorból Papp Tibor japáni számát és Szabó Ilonka énekét. Ifj. Botyis Péter cigány monológjával sok derűt keltett. Plainer Lajos szavallatával. Fudali Manyika pedig táncával aratott nagy sikert. A leányok közül ki-tüntek még Szántó Angéla és Zsóka, D. Szabó Sárka és Kiss Rózsika. László István, Katona Lajos, Nagy János, Süttő Lajos, Salamon József szintén dicséretet érdemelnek. A leventék fűvös zenekara jól megállootta a helyét.

A rendezés munkájáért Fleisz Tibort illeti dicséret.

Erdélyi József kemény bírálatát József Attiláról

— Milyen sorsot szánt az öngyilkos költő zsidó társával a magyar írónak? —

Az alábbi érdekes cikk a *Virradat*-ban jelent meg Erdélyi Józsefnek, a nagyszalontai származású költőnek a tollából. Sok érdekes megállapítása fényt derít arra a mozgolódásra, amely manapság baloldali körökben József Attila emléke körül végbomog. (Szerk.)

A Nemzeti Színház művésznője tovább rendez. Lezajlott a „világirodalmi” előadás-ciklus harmadik része, leperreg majd a többi is. Erdemes visszatérni erre a tárgyra még egyszer és utoljára, — a második előadás miatt. „Mama” címen zajlott le az előadás, József Attila szellemében. A „Mama” József Attila egyik versének a címe. A „Mama” nagyon kis aranyorszem ahhoz, hogy értékét a gabbihildai reklámvilágirodalmi értékekkel kezelhesse fel. A világirodalmi nagyság félciszalma is nagy a József Attila-szerű költőnek, úgy eltűnik benne, mint Babszem Jankó az ökör fülében. A tragikusvégű költő emlékének, életműve jelentőségének csak ari az ilyen mértéktelen felnagyítás: kisebbség mutatja annál is, ami voltaképpen. Akármilyen nagy ambíciója is volt József Attilának a világirodalmi nagysárig, holtá után nincs szüksége az ilyen ömlyítő, izetlen reklámra. Másoknak a Gobbi Hilda-féle élőknak szükség csak az ilyesmire: céljukat, agitációjukat egy öngyilkos költő véres ingébe takarni, a költő sinre freccsent, talpfára folyt véret bárányvérenek kenni fel a baloldali mozgalom kapufélfájára.

József Attila szélsőbaloldali világnézetet vallott és hirdetett. Nem leplezett ez: köztudomású dolog volt már a költő életében. Verseiben és beszélgetéseiben elárulta József Attila, nem csinált és nem csinálhatott belőle titkot, hiszen tehetséges, koldusszegény, rajongó költő volt, mártírja halálának, előbb és inkább életében, mint öngyilkos halálában. Ezt jelenti, ezt akarja kifejezni a baloldali tábor ama zavaros, olvajnyelvű fogalmazása, hogy József Attila „a tudatos magány hőse” volt. A Népszava egyik főelvtársa költőre kötötte ezt a papírvirág szócsoportot a költő sírjára, enyésztesül talán, amiért hogy a „proletárköltőtől” megragadta a teret. Érthető volt ez a tartózkodás a Népszavánál: a nép szövetségének fiait, de már az olyan tehetséges is, mint milyen József Attila volt, a lap feltökenny, irigy, büszke fémnyelvével és szerkesztői idegenkedtek. A „szocialista” jelölt is le szerették volna szedni arról a költőről kinek sírjánál ma könnyűt szagotnak.

Szélsőbaloldali volt József Attila, leplezte a szocdemeket, tétről-tétré a Japán-kávéházban, zsidó elvtársaival a kiveendő magyar írók, költők. „Jaszsza kutyák” fekete listáját: kiket állítsanak fel mellé. En nem panaszkodhatok, hanem megkegyelmezett József Attila, mint afféle valódi népfalak, beszámíthatatlan, megbízhatatlan, öntudatlan költőnek, csak a Jeges-tengerbe, a Novaja-Zemljára akart száműzteni... Ijedi és ijesztgető gyermek-szörnyeteg játéka és költői féltékenység jelének tekintettem volna az ügyet. Bár a költő nem volt már gyermekember, ha nem tudtam volna, hogy komoly, véres terket forral agyában a világgal és önmagával meghasonlott, negatív világnézetének sötét kamarájából és vörös fé-

nye alól szabadulni nem tudó szerencsétlen, elkeseredett költő, végül is valakit, ha mást nem lehetett büntetlennül, hát önmagát ki kellett végeznie, végeztenni, ha mással nem, egy rohogó tehervonattal. E rémtettével szabadította és büntette és váltotta meg magát egy vágyott és képzelt még szörnyűbb jövő pokoli lehetőségeitől, mikor olyan ártatlan embereket ölhetett volna, akik az ő életére és vérére soha gondolatban sem pályáztak. Az az orvos, aki megvizsgálta József Attila holttestét, bizonyára többet, érdekesebbet is tudna mondani az öngyilkosság egyéb okairól, háttéréről...

Költő: költő, akármilyen fajú, bármely társadalmi rétegből való is. Annakidején a szélsőbaloldali sajtó, jelesül Fiala Ferenc „Összetartás” című harcos hetilapja elfogulatlanul foglalkozott József Attila tragikus életével-halálával és

költői jelentőségével. Nem úgy, ahogy a baloldali sajtó a Sértő Kálmánéval.

Adós vagyok mégis egy leleplezéssel. Nem azért, hogy József Attilát leleplezzem, leleplezné azt nélkülem is a jövő. József Attila — félzsidó volt... Vajthó Lászlótól tudom ezt, aki 1932-ben kijelentette a Napkelet egyik összejövételén, az Erzsébet királyné-étteremben, hogy látta József Attila anyakönyvi kivonatát, melyben a költő mint félvér zsidó szerepelt. Ez a tény teszi teljesen világossá József Attila politikai magatartását, barátságát Ignó Pállal és Zolt Bélával.

A József Attila-kultusz irodalomban, „világirodalomban” burkolt szélsőbaloldali propaganda. Titkos és nem titkos félzsidók, zsidók és zsidókkal cinkosok összefogása, pénze biztosítja a propaganda szívszágát. A közönség pedig, a való tények ismerete híján, hisz ennek a szentimentális „Mama”-kultuszban. Hogyis ne, mikor Fėja Géza, a Magyarország ciklikója, irodalomtörténész, Katona József és Ady Endre közé emeli a magyar szellemi Pantheonba és a magyar ifjúság élé példának, követendő példának állítja oda a „Mama” című modoros verske szerencsétlen, öngyilkos kis költőjét!... Példa biz ő, de nem követendő, hanem elretentő példa.

SZÍNHÁZ

RIGOLETTO

— Operaelőadás a Szialigeti Színházban —

Hétfőn este Verdi: Rigoletto című 4 felvonásos operáját adták a Szigligeti Színházban a budapesti Operaház tagjainak vendégfelléptével. Minden elismerésünk Putnik Bálint igazgatóé, aki színvonalas operák előadásával és neves művészek nagy anyagi megértését igénylő leköltésével igyekszik kiszolgálni a nagyváradi magasabb zenei igényű közönség kívánságát. A tegnapi operast vendégszerelői a következők voltak: dr. Palló Imre, Raffay Erzsébet, Lontos Constantin, Rácz Tilda, dr. Dalnoky Viktor és Fehérpataky Ervin, a kolozsvári operast tagja, aki a beteg Littasy Károly helyett énekelt. A legjobban dr. Palló

Imre (Rigoletto) harmadik felvonásbeli áriája és Lontos Constantin (Mantua hercege) és Raffay Erzsébet (Gilda) második felvonásbeli ének-kettőse tetszett. Lontos külön sikert könyvelhet el „Az asszony ingatag...” háromszori ismétlésével. A hálás közönség minden számat külön megtapsolt és a felvonások végén többször függöny elé hívta őket. A helyiek: Benkő Béla, Halassy Gyula, Telek Ica, Alföldi Imre és a kórus jól egészítették ki az együttest.

Szathmáry Endre karnagy alapos munkát végzett és körültekintően vezényelte és tartotta kezében a zenekart.

A színházi iroda közleményei:

Kedden és szerdán este: A Bolond Ásvayné, olcsó helyekkel

Bolond Ásvayné Hotty Évával a címszerében kedden és szerdán este olcsó helyekkel kerül színre.

Csütörtökön este VI. munkaelőadás keretében Nemes Rózsa van a színház műsorán.

Cirkusz hercegnő c. nagyopereti pénteken, szombaton és vasárnap délután és este kerül felújításra Kovács Irén koloratur primadonna felléptével. Rendes helyárak. Pénteken este premier bérlet, szombaton este A-bérletben.

Szombaton délután Kovács Irén felléptével Strauss legszebb nagyoperettje: Denevér kerül színre filléres helyekkel.

Hétfőn este a legmulatságosabb operett-újdonosság a Gyöngyvirágos huszár.

Hirdessen a Magyar Lapokban

szárcsákó filléres helyekkel kerül színre.

HETI MŰSOR:

Kedden este: Bolond Ásvayné.
Szerdán este: Bolond Ásvayné.
Csütörtökön este: Nemes Rózsa.
Pénteken este: Cirkusz hercegnő, premier bérlet.

Szombaton délután: Denevér.
Szombaton este: Cirkusz hercegnő, A-bérlet.

Vasárnap délután és este: Cirkusz hercegnő.

Hétfőn este: Gyöngyvirágos huszár-csákó.

*
A színház igazgatósága kéri a m. t. közönséget, hogy az előadások kezdésére nézőtéri helyeiket foglalják el, mert rendőrhatalósági intézkedés folytán az előadások megkezdése után a nézőterre senkit sem lehet bebocsátani.

A délután előadások negyed 4 órakor, az esti előadások háromnegyed 7 órakor kezdődnek.

SPORT

Teljes erővel folyik a NAC tagtöborzó mozgalma

Felhívást intéz az egyesület a város társadalmához

(Nagyvárad.) Mint már többször jelentettük, a NAC vezetősége arra az elhatározásra jutott, hogy az egyesület átszervezésével egyidőben a klub anyagi biztosítását is más alapokra helyezi az eddigi gyakorlattal szemben. Több értekezlet volt már ebben a tárgyban s egyhanguan az a vélemény alakult ki, hogy a NAC jövőjét társadalmi alapon kell megerősíteni.

A NAC múltévi szereplésével rá is szolgált, hogy a társadalom segítségére bocsátja. Az őszi első és a Karácsonyi Serleg mind olyan fegyvertény, amellyel kevés vidéki labdarugó csapat dicsekedhetik a magyar labdarugó sport történetében. Ezeket a tényezőket vette figyelembe az egyesület vezetősége, amikor az alábbi felhívást bocsátotta Nagyvárad sporttársadalmára:

„A Nagyvárad Atlétikai Club tuljtuva a belső válságon, mind közelebb jut ahhoz az egészséges életmunkához, amelyen egy eredményes munkára vállalkozó sportegyesületnek haladni kell. Így a NAC labdarugó csapata őszi és karácsonyi eredményeivel már nem csak Nagyvárad, hanem az egész nemzet sportkincsévé is vált.

Ennek a felmérhetetlen jelentőségű sportteljesítménynek a további biztosítása érdekében arra az elhatározásra jutott az egyesület jelenlegi vezetősége, hogy a NAC jövőjét — eltérőleg az eddigi bizonytalan meccsnási rendszertől — társadalmi alapon oldja meg. A százezer lakosú Nagyváradon ez a legbiztosabb és legegyszerűbb út, mert hiszen alig párezer tag már a legminimálisabb tagdíjjal is biztosítja az együttes további diadalmát útját.

A NAC eddigi szereplésével csak hirt és dicsőséget szerzett Szent László városának, s most Nagyvárad sporttársadalmán a sor, hogy szerény tagsági díjjal tovább is támogatja ezt a magasba szökő sportpályafutást.

Szeretettel hívunk és szeretettel elvárunk minden keresztény és magyar sportszerető egyént a Nagyvárad Atlétikai Club tagjai sorába.

Reméljük meg lesz a fogadtatja a szép felhívásnak és a NAC mögé olyan lelkes tömeg sorakozik fel, mint egyesületi tag, hogy a csapat minden gond nélkül folytathatja azt a remekül ivelő diadal útját, amelyet eddig megtett.

Síverseny az iskolán kívüli leventék számára

(Nagyvárad.) Január 24-én, vasárnap a nagyvárad iskolán kívüli leventék számára a parancsnokság síversenyt rendez. Külön egyéni versenyt irtak ki a II-ik és a III-ik korcsoport számára. A csapatversenyben hármas létszámú csapatok vesznek részt.

Nevezési díj egyenként egy pengő, csapatonként 2 pengő.

Az egyéni versenyek első három helyezettje és a győztes csapat három tagja díjazásban részesül. Nevezést január 22. déli 12 óráig Soltész oktatónál kell leadni a levante parancsnokságon. A versenyt későbbi munkában még ismertetjük.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZÉKELŐ: DEZSU-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Belügyminiszteri elismerés köszönet a vidéki rendőrségnek

Dr. vitéz Keresztes Fischer Ferenc
belügyminiszter, dr. Jeszenszky Andor,
a rendőrség vidéki főkapitányához az
alábbi leiratot intézte:

"A háborús állapotok folytán a
rendőri szolgálat nemcsak magának a
szolgálatnak lehetőségében, hanem az
egyéb szervekre háruló rendkívüli telje-
sítményekben is fokozódik. Az a tény,
hogy a m. kir. rendőrség feladatokról ily
rendkívüli viszonyok között is hiányta-
lanul tölti be, megnyugtatóan igazolja,
hogy a m. kir. rendőrség tagjai át van-
nak hatva attól a tudattól, hogy nemze-
tünk és társadalmi berendezésünk sors-
döntő óráit éli, amikor a nemzet min-
den tagjától a maga helyén szükséges
önmegegyeztetést és önfeláldozást menő
erőfelfejtést kíván. Ez a tudat biztos zá-
loga annak, hogy a rendőrség tagjai önsz-
erővel felelősen feladatokat látnak el,
amelyek eredményesen fognak megküzdeni a rájuk hár-
uló feladattal.

Amidőn ezt őszinte örömmel és me-
nyuvással megalapítom, az évtordulónál
alkalmával felkérem Főkapitány urat,
hogy a vezetése alatt álló főkapitányság
és az alárendelt rendőrségi szervek
teljes személyzetének kiváló munkájáért
leltetésből elismerésemet és köszö-
netemet nyilvánítani sziveskedjék."

Pénteken szabadedgyetem előadás. A
Nepművelési Bizottság lapunk útján
értesíti a Szabadedgyetem hallgatóit,
hogy a II. félév nem csütörtökön, ha-
nem pénteken, január 22-én kezdődik.
A Szabadedgyetemi előadások továbbra
is a város háza dísztermében tartatnak
néhány óra késéssel. A következő
előadások ismét csütörtöki napon lesz-
nek. A Szabadedgyetem vezetősége kéri
a lap olvasóit, hogy az előadások
megindulását ismerőseik körében ter-
jeszteni sziveskedjenek. Az első meg-
nyitós előadás témája: „A lélek a költ-
észetben”, dr. Sik Sándor professzor
előadásában.

NAHAS PASA MEGBETEGEDETT.
(MTI.) A Német TI jelenti: Nahas
pasa egyiptomi miniszterelnök kairói
híradás szerint megbetegedett. A kir-
ály hétfőn érdeklődött állapota
iránt.

**Angol repülők ismét megsér-
tették Svájc semlegességét.** Bern.
(MTI.) A Német TI jelenti: Angol
repülők megint megsértették Svájc
légterét. Mint a Svájci Távirati Iro-
da közli, hétfőn néhány perccel 23
óra után, majd éjfél tájban Svájc
különböző vidékein és városokban
légirádó volt. Légirádó volt Bern-
ben és Zürichben is.

**STRESA MELLETT LEÉGETT
EGY NAGY SZÁLLÓ.** Milánó. (MTI.)
A Német TI jelenti: Stresa mellett a
Matarona Votta szálló tűzvész áldo-
zatul esett. Eddig hat megszenesed-
ett holttestet találtak meg. Az áldo-
zatok számát nem állapíthatják meg,
mert a vendégkiszáradás is elégett.

**7 pengő 53 fillér osztalékot fizet a
Nemzeti Bank.** (MTI.) A Magyar Nem-
zeti Bank főtanácsa hétfőn tartott ülés-
én Quandt Richard vezérigazgató elő-
terjesztése alapján jóváhagyták a bank
mérlegét, valamint nyereség és veszte-
ség kimutatását. 1942-ben tiszta jöve-
delem volt 4 millió 974.382 pengő és 98
fillér. A főtanács elhatározta, hogy a
mult évvel azonos osztalék fizetését
javasolja, tehát részvényenként 7 pen-
gő 53 fillér lesz az osztalék.

**SZÁZEVES A „SZÓZAT” MEGZE-
NÉSITÉSE.** Most száz éve, 1843-ban
zenésítette meg Egressy Béni a Szó-
zatot. A magyar nemzetnek ez a szöve-
gében és dallamban mélyhatá-
su tohósa és imádsága megédesül.
hogy meadüllünk az évtordulónál.
Egressy Béni, aki Erkel három leg-
népszerűbb operájának, így a Bánk
bánnak és Hunyadi Lászlónak a
szövegkönyvét is írta, színész, író
és zeneszerző volt egyben. A Szó-
zat amely ma is emeli föl a
nemzet lelkét, ma is és örökké ak-
tuális lesz: „Havádnak rendületlenül
légy hive, óh magyar...”

**Arany-, ezüst-, bronz- és fém-
díjak, emlékek, szakszerű alakítás, javítás**

Házasság. Kies Mária és Károlyi
Nándor m. kir. honvédelmi tábornok
Budapestben folyó hó 19-én házasságot kötöttek.
(Minden külön értesítés helyett.)

**A szivburok, a szivbillentyűk, a sziv-
izmok és a szívidegek megbetegedése-
nek kezelésében a rendkívül enyhén
ható természetes „Ferenc József” ke-
sérővíz gyakran nagyon fontos szerep-
szerepet játszik. mert reggel éhgyomorral már egy
kicsi pohárral bevéve is, a tápcsatorna
tartalmát biztosan felhigítja és így
könnyen levezeti. Kérdezze meg orvos-
át!**

Kicséréli részvényeit a Váradi Malom
A Váradi Malom- és Ipartelep Rt.
Január 25-i rendkívüli közgyűlésében a
részvények kicsérélését tárgyalta meg
határozni. A vállalat Nagyvárad és Vi-
dék közeli részében terén igen fontos
szerepet vállalt. A nagy forgalmat le-
bonvultató vállalat évi átlagos jövedelme
942.474 pengő, évvégi tiszta nyeresége
4016 pengő volt. A vállalat további
nagy fejlődés előtt áll, amely kitűnő
üzemeltetésének, Cseuz Gyulának ve-
zetése és kiváló szakértelme mellett
teljes mértékben biztosított van.

**Arany-, ezüst-, bronz- és fém-
díjak, emlékek, szakszerű alakítás, javítás**

Uj asztalostelep Nagyváradon. A
nagyváradai iparosság vállalkozói ked-
vére vet fényt az a bejelentés, amelyet
Kádár Gyula Gyulai Pál-utca 26. szám
alatti lakos tett az elsőfokú iparható-
ságnál. A nagyváradai iparos Gyulai
Pál-utca 26. szám alatti telekén gépezet-
mű asztalostelepét kíván felállítani. A
helyszíni tárgyalást az iparhatóság a
napokban tartja meg.

Halálozás. Szalontai dr. Kenéz Kál-
mán földművelő, Nagyvárad volt el-
menekoriat főnöke Turkevén, folyó hó
18-án elhunyt.

**Kemény Károly nagyszalontai ny-
rest szerdán temetik el.** Nagyszalontai-
ról jelentik: A nemrégiben tragikus
hirtelenséggel elhunyt Kemény Ar-
tur után az ismert nagyszalontai Ke-
mény-gyár másik tulajdonosa is el-
hunyt. Régióta betegeskedett, legutóbb
Budapestben kezeltette magát azonban
szervezete nem tudott megbirkózni a
fellépett súlyos kórral. Holttestét ked-
den hozták haza Nagyszalontára. Te-
metése szerdán lesz.

Helyszíni szemlét tartott a Bunker Bizottság Jepyzőkönyvet készítettek az összes panaszokról

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékez-
tünk már arról, hogy az Erdélyi Párt
parlamentari csoportjának közbenjárásá-
ra a honvédelmi miniszter a IX-ik ko-
lozsvári hadtestet delegálta arra, hogy
a vizsgálatot egy bizottság keretében
folytassa le azokkal a kérvényekkel,
illetve kárigénylésekkel szemben, mé-
lyet azok a földtulajdonosok és vállal-
kozók nyújtottak be a minisztériumba,
akiknek földjét a román erődítmények
esztendőknél át használhatatlanná tet-
ték.

A kolozsvári hadtest intézkedése-
re mélt. az elmúlt esztendőben vitéz
Göthay Béla vezérőrnagy, volt vitéz-
parancsnok egy bizottságot delegált,
amelynek tagjai egy törzstiszt, a kato-
nai gazdasági hivatal egy tisztje, egy
műzika-őr, tiszt, továbbá az Erdélyi
Párt képviselője. A bizottság elnöke-
vé vitéz Prokopovics Leó tábornok,
a felhívást intézett az érlelt kérvé-
nyek vezetőihez, hogy közöljék az il-
letékes bunker tulajdonosokkal, hogy
kárigénylésre vonatkozó kérelmeiket,
bizonyító irattal együtt záros ha-
táridőn belül adják be a katonai pa-
rancsnoksághoz.

A beérkezett kérvények után vitéz
Prokopovics Leó alezredes összehívta
a kiküldött bizottságot, amely több na-
pokon keresztül a hadtestparancsnok-

sági leiratban előírt szempontokat fi-
gyelmbe véve a legnagyobb körülak-
tással és megértéssel bírálta meg az
egy-egy kérelmet. Tekintettel arra,
hogy több ügyben kizártság vált esedé-
kessé, a bizottság úgy döntött, hogy
helybeli tárgyalásait felfüggeszti és a
pótlásra vált kérvényeket a helyszínen
vizsgálja felül.

E kiszállásra tegnap került sor, amik-
or is a bizottság felkereste Asszony-
vásár, Székelyhid, Bihardőszeg, Bihar-
félégyháza, Paptamási és Biharzent-
andrási községeket és ott a község elől-
járóságának és a bunker tulajdonosok
bevonásával és azok meghallgatásával
egészítette ki a hiányzó kérelmeket.

Az Erdélyi Pártot úgy a Nagyvára-
don tartott üléseken, valamint a hely-
színi szemle után dr. Szabó Lajos refor-
mátus lelkész, a párt h. főtitkára kép-
viselte.

A bizottság nagy és felelősségteljes
munkájával elkészült. Jepyzőkönyvet
még a mai nap folyamán felterjeszti a
hadtestparancsnoksághoz és minden
remény meg van arra, hogy a tengeri
kigyóvá vált „bunker ügy”, amelyet az
Erdélyi Párt sürgetésére és közbenjár-
ására a honvédelmi minisztérium egy-
sok megértéssel tett magáévá, befeje-
zést nyerjen és a kárt szenvedők rövi-
dösen hozzájussanak illetményeikhez.

Pórtoljuk a keresztény kereskedelmet

**A magyarországi vadászatok eredmé-
nyéről érdekes statisztikát tett-k köz-
zé. Eszerint az évente elejtett hús vadak
súlya 62.000 mázsára rug e azonkívül
elejtettek 63.000 darab szörms vadat s
350.000 darab kártékony szárnyast. Az
évi vadkiétel 2 és félmillió pengő Ma-
gyarországon mintegy 15 millió hold
vadászterület van bérbeadva. Ezek az
adatok nyilván azt akarják bizonyíta-
ni, hogy azzal a mezőgazdasági kárral
szemben, amelyet a „hasznos vadak”
okoznak s amik ellen a falvak évről-
évre egyre inkább panaszkodnak, mek-
korra gazdasági értékek állanak? Csak
hogy míg a hasznok kollektívok, a ká-
rosodás egyénileg sújtja a gazdákat.**

**A nagyvárad királyi járásbíró-
ság mint telekkönyvi hatóság.**
23624/1942. tk. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY-KIVONAT

Nagyvárad Takarékpénztár r. t. vég-
rehajtónak Bonác Péter és neje Pelle
Mária végrehajtást szenvedők ellen indí-
tott végrehajtási ügyében a telekköny-
vi hatóság a végrehajtási árverést 240
P. tőkekövetelés és járuléka behajtása
véggett a Nagyvárad thj. városban fekvő
s a nagyvárad 8966 ezümu tkvi betét-
ben A. l. sorszám e 5123/6 hrszamu
házingatlanra 1200 pengő kikiáltási ár-
ban, továbbá a nagyvárad 11851. számú
telekkönyvi betétben A. l. sorszám e
5123/8 hrszamu házhely ingatlanra 800
pengő kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. évi február hó 12.
napján délelőtt 9 órakor a telekkönyvi
hatóság helyiségében (Széchenyi-tér 14.
sz. 20. d. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanok a ki-
kiáltási ár felénél alacsonyabb áron
nem adhatók el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a,
amelyet a magasabb ígért ugyanannyi
%-ára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1942. évi október hó 6.
Dr. Implom János s. k.
kir. jbró.

RÁDIÓ

SZERDA, JANUÁR 20.
Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt
hajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemé-
nyek. Reggeli zene.
- 10.15 A Rádiózenekar műsorából.
- 10.25 Operaszünetek
- 11.40 Mórucz Pál elbeszélése.
- 12.10 A Budapesti honvéd (örzszóbuli)
zenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröske-
reszt hajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Weidinger Ede szalonzenekeara.
- 15.20 Horváth János cigányzenekeara.
- 15.55 Latogatás a Gyermeklelektant-
Intézetből.
- 17.00 Egészségügyi Kalendrium.
- 17.10 Waldbauer-vonósnegyese.
- 19.05 Rádiózenekar
- 19.50 Pünkösdi Andor csevegése.
- 20.10 Hlacsny Béla harmonikaszámai.
- 20.30 Vers és próza az állatokról.
- 21.00 Népszimfontrészletek.
- 22.10 Bura Sándor cigányzenekara
- 22.50 Ki mit szeret?

Részletes tájékoztató a Váradon érvényes tűzifaárakról

Szigoru büntetést, iparmegvonást és internálást
vonhat maga után az árak túllépése

Nagyvárad thj. város polgármestere a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közlekedésiügyi Miniszter 11.000—1943. K. M. sz. rendelete értelmében közlöm, hogy a tűzifa kizárólag az alábbi árak mellett hozható forgalomba, illetve árusítható városunkba az alábbi kitüntetett forgalmahozók által.

Az alább közölt árak I. osztályú tűzifára vonatkoznak és a forgalmi adót is magukban foglalják.

A közölt árakon felül és a kitüntetett feltételeken túl semmiféle címen semmilyen összeg nem kérhető, sem el nem fogadható és ennek megszegése a szigorú büntetés mellett iparmegvonását, internálást vonhat maga után.

Városunkat szélesebb körben érdeklő árak és rendelkezések a következők:

Telepes kereskedői árak Nagyváradon

Telepes tűzifa-kereskedő az, aki tűzifában lebonyolított forgalma túlnyomó részét vagon-tételben szerzi be termelőtől vagy a nagykereskedőtől és közvetlenül a fogyasztóknak, vagy kisebb tételekben (fuvar-tétel, illetve általában 2 mázsan felüli eladások) viszonteladónak (pincés, stb.) adja el. Iparjogosi tv-nyal rendelkezniük kell.

Ezen árak felszámítására jogosultak: 1. A telepes kereskedők (fentiekben meghatározva). 2. A termelő által a városban közvetlenül fogyasztók kiszolgálására fenntartott kereskedelmi eladási telep (iparjogosi tv-ny) jogosítottja.

Viszonteladók részére (szatócs, stb.) történő eladásaiuknál a fogyasztók részére történő eladásukra megállapított árból 100 kg-kint 15 fillér engedélyment kell adniok (kivételem: az aprítatlan tűzifa vasuti kocsiiban, fuvarlevél szerinti eladása).

Közszállításoknál, illetve versenytárgyalás alapján történő szállításoknál a fogyasztókkal szemben különben érvényesíthető árakat csak akkor számíthatják fel, ha a szállítandó (versenytárgyalásra meghirdetett) mennyiség 50 normál vagon (a 10 tonna) meg nem halad.

A Nagyváradra vonatkozó telepes fatereskedői és kiskereskedői árakat az alábbiakban közlöm:

Telepes kereskedői árak:

Fogyasztóknak 1 köbméter ürméretű fa telepen: bükk és gyertyán hasáb 26.45, hasított dorong 23.80, dorong 24.43, házhoz szállított ár a bükk és gyertyán hasábnál 29.45, hasított dorongnál 26.51, dorongnál 27.31 pengő.

Cser hasáb fogyasztónak telepen 28.27, hasított dorong 25.70, dorong 25.69, házhoz szállítva hasáb 31.57, hasított dorong 28.70, dorong 28.81 pengő.

Viszonteladói árak telepen: bükk és gyertyán hasáb 25.70, hasított dorong 23.13, dorong 23.71 pengő, ugyanez házhoz szállítva hasáb 28.70, hasított dorong 25.83, dorong 26.59 pengő.

Csernél viszonteladónak telepen 27.45, hasított dorong 24.95, dorong

24.91 pengő, házhoz szállított ára hasáb 30.75, hasított dorong 27.95, dorong 28.53 pengő.

Hasábfa ár 100 kg-kint: Fogyasztóknak telepen bükk és gyertyán hasáb 5.29, hasított dorong 5.29, dorong 5.09 pengő, házhoz szállítva hasáb 5.89, hasított dorong 5.89, dorong 5.69 pengő.

Cser fogyasztóknak telepen hasáb 5.14, hasított dorong 5.14, dorong 4.94 pengő, házhoz szállítva hasáb 5.74, hasított dorong 5.74, dorong 5.54 pengő.

Viszont eladónak telepen bükk és gyertyán hasáb 5.14, hasított dorong 5.14, dorong 5.94 pengő, házhoz szállítva hasáb 5.74, hasított dorong 5.74, dorong 6.14 pengő.

Piaci, szekeres eladók árai

Felszámításra jogosultak azon környékbeli termelők (fuvarosok), kik a piacon szekérről árusítanak és vevőjükhöz is fuvarozhatják:

Áraik a következők:
1. Piacon történő el- és átadásnál (ha haza nem szállítja) ugyanaz, mint a termelők által ab Nagyvárad állomás felszámítható ár.

2. Házhoz is szállítás esetén: a) aprítatlan tűzifánál: a termelők által ab Nagyvárad állomás felszámítható árhoz 100 kg-kint 50 fillér adható hozzá. b) aprított tűzifánál: termelők által ab Nagyvárad állomás felszámítható árhoz 100 kg-kint 1 pengő adható hozzá.

3. m³-re történő eladásnál fenti súlyra vonatkozó árak alapján számítható ki a m³-es (ürméter) ár, figyelemmel az illető tűzifa-nem m³-ére vonatkozó súlyadatokra.

Általános tájékoztató

A kimutatásokban közölt árak készpénz-fizetés esetére érvényesek. Az áru átvételétől számított 14 napon belüli fizetés készpénzfizetésnek számít.

Hitelbe történő eladásnál kamat, költség és kockázat címén az eladási ár után havonként legfeljebb 1% számítható (a kivételek megelőzőekben említve voltak).

A II. oszt. tűzifa ára vagonunkint 15 pengővel (10 tonna) alacsonyabb a megfelelő I. osztályura megállapított közölt árnál. Az illető tűzifa többletelésének áradata ennek alapján számítható.

A hasított dorongért (hasítvány) a megfelelő hasábfa megállapított ár számítható.

Köbméterre történő eladás esetén a próbamerlegelés az eladó terhe. Esetleges holt-fuvar (a vasuti kocsi teljes raksúlyának ki nem használása) összege a vevő által a vételárból levonható.

I. oszt. tűzifa: általában egészséges, korhadt redves, valamint oly fülelt darabok, melyeknél a füleltetés éles, sötét vonallal körülhatárolt színváltozást mutat benne nem szállíthatók.

III. oszt. tűzifa: füleltet, de még nem korhadt, továbbá göcsös vagy

Férfiruhákat, használtakat
legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletben
Bémer-tér 1. (udvarban.)
Hívásra házhoz jövök.

Cser viszont eladónak telepen hasáb 4.99, hasított dorong 4.99, dorong 4.79 pengő, házhoz szállítva hasáb 5.59, hasított dorong 5.59, dorong 5.39 pengő.

Csak fűrészelt fa ára 100 kg-kint: Bükk és gyertyán fogyasztóknak telepen hasáb 5.74, hasított dorong 5.74, dorong 5.54 pengő, házhoz szállítva hasáb 6.34, hasított dorong 6.34, dorong 6.14 pengő.

Cser hasáb 5.59, hasított dorong 5.59, dorong 5.39 pengő, házhoz szállítva hasáb 6.19, hasított dorong 6.19, dorong 5.99 pengő.

Csak fűrészelt fa ár 100 kg-kint viszonteladónak telepen bükk és gyertyán hasáb 5.59, hasított dorong 5.59, dorong 5.39 pengő, telephelyre szállítva hasáb 6.19, hasított dorong 6.19, dorong 5.99 pengő.

Csak fűrészelt fa ár 100 kg-kint viszont eladónak telepen cser hasáb 5.44, hasított dorong 5.44, dorong 5.24 pengő, telephelyre szállítva hasáb 6.04, hasított dorong 6.04, dorong 5.94 pengő.

többszörösen görbe hasáb, dorong, tuskó.

Egyéb keményfa csoportba: akác, cser, tölgy, kőris, juhar, szil, szelidgesztenye, gyümölcs fák, stb. tartoznak.

Lágy lombfa csoportba: nyár, fűz, éger, nyír, hárs, vadgesztenye, stb. tartoznak.

A különböző tűzifa-fajták és féleségek egy-egy köbmétere legfeljebb a következő kg-súlyt tartalmazhatja:

	hasáb	hasított dorong	dorong
bükk és gyertyán	500	450	480
cser	550	500	520
tölgy és kőris	520	460	500
akác	550	500	520
egyéb keményfa	520	460	500
lágy lombfa	380	—	380
fenyő	350	—	350

Nagyvárad, 1943. január 18.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Mi újság a piacon?

Közepes volt a felhozatal a hétfői piacon

Bár a havazással és a faggal megjavultak az utak, a hideg miatt csak közepes volt a hétfői piac forgalma. Különösen gyenge volt a tejfélék és a szárnyasok forgalma. — Az árak egyébként a következőképpen alakultak:

Gyümölcsfélék: (közepes felh.)
1 kgr. alma 90—160—320, körte 150—250, citrom drb 30—40, narancs kg. 550—600 fillér.

Zöldségfélék: (közepes felhozatal)
1 kgr. répa 24—30, hagyma 20—32, káposzta drb 30—60, kgr 30, vöröskáposzta drb 40—70, kgr. 40, olaszkáposzta drb 40—60, kgr. 40, cékla kgr. 24—30, petrezselyem 30—40, 1 drb karalábé 20—26, kgr. 30, zeller drb. 10—20—30, retek 14—20, torma 10—24 fillér, spenót 5—6 pengő kgr.

Élőállatok: (közepes felhozatal)
1 drb szarvasmarha (vágó) kgr. 1.30—1.40, 1 drb fejőstehén 600—1200, 1 drb szopósborsjú kgr. 1.60—1.70, hizott sertés 2—2.20, 1 drb igás-

ló 300—800, 1 drb parádéslo 800—1300, 1 pár kismalac 40—60 pengő.

Tejtermékek: (gyenge felhozatal)
1 kgr. vaj 6.80—7.70, 1 liter tej 0.40, 1 kgr. juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70, sajt 3—3.40 pengő kgr.

Hal-félék: (gyenge felhozatal)
1 kgr. súlyú ponty 3.50—4.20 élő, 1 kgr. csuka 3—3.80 élő, 1 kgr. apró hal 1.30—2.80 pengő.

Szárnyasfélék: (gyenge felhozatal)
Csirke kgr. 4.60, hizott liba 4.90, sovány liba 4—4.90, hizott ruca 4.70, sovány ruca 4—4.70, tyúk 4 pengő kgr. 1 drb tojás 20—23 fillér, kgr. 3.90—4.10 pengő.

Húsárak:
Marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bárányhús 2.40, bivalyhús 3.30, zsír 3.80 pengő kgr.

Szolgáltatás gyógyszer-tárak

Ajtay G. Gyula Máttyás király
gyógyszertára, Szent János-utca 50.
Telefon 21—34.

Csillag-gyógyszertár, Ecsedi Csapó
Zoltán, Mussolini-tér 3.

Pajor Pál Kleopatra gyógyszertára,
Kossuth-utca 2., telefon 15—15.

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszer-
tára, Horthy Miklós-út 34., Gerliczy-
utca sarok. Telefon: 13—55.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek
Viktor ékezerész, Rákóczi-ut 3. 356

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol
Tarján órás-ékezerész, Rákóczi-ut 8. 185

Eladó szalagfűrés, Szent István-
tér 5. szám. 682

Eladók regények, Dr. Baditz, Miskolc.
611

Állást nyec

Géplakatos, ki önállóan dolgozik
keres azonnali belépésre itteni iparvál-
lalat. Ajánlatok „Gyakorlott” jellegre
a kiadóra kéretnek. 681

Azonnali belépésre keresünk fűtő-
villanyezrelőt és vasestergályost. Vég-
gyi és Elektromosipari r. t., Anyos Pál-
u. 2-6. 679

Önálló molnárt keres azonnali belé-
pésre Dreher-Haggenmacher Sörgyár.
Felmentkezés a váradszőlősi telepen 10-
12 óra között. 680

Főzni tudó jobb nő mindenek bejá-
rónőnek kiscsaláddhoz felvétel. Pal-
u. 3. sz. 682

Különléle

VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Ja-
kab műszerész, Kossuth-utca 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kér-
dés: **MAGYAR LAPOK**-at

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76- és felelőszerkesztő: retelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda r. t.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.
kőrforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám.